

صریح با مدیر کل سازمان حفاظت محیط زیست استان؛ از شکار و آلودگی هوا تا گوندو ک و کشف رود

چالش‌های زیست محیطی استان، زیر ذره بین «سرزده»

گزارش: محمد بهبودی نیا | عکس‌ها: خراسان

سازمان حفاظت محیط زیست، سازمانی دولتی با قدمتی حدود نیم قرن است و همان طور که از نامش پیداست، مسئول حفاظت از محیط زیست، تضمین بهره‌مندی در ست و مستمر از این نعمت که همسویا توسعه پایدار باشد، پیشگیری و ممانعت از تخریب و آلودگی محیط زیست، حفاظت از تنوع زیستی کشور و وسعت بخشیدن به منابع طبیعی است. در هفته‌های اخیر، آلودگی هوای مشهد که به

تعطیلی مدارس منجر شد و انتشار چند ویدئوی شکار، این سازمان را با انتقاداتی روبه‌رو کرد و روی همین حساب، سی و یکمین «سرزده» خراسان رضوی به سر کشی به این اداره و مطالبه‌گری از مدیرش اختصاص یافت. صبح‌روزی که بی‌خبر، به اداره کل محیط زیست واقع در بولوار وکیل آباد می‌رسیم، با چندین فعال حوزه محیط زیست که جلوی در اداره، منتظر گفت‌وگو با مدیر کل هستند، روبه‌رو می‌شوم.

● «تورج همتی» مدیر کل حفاظت محیط زیست پاسخ می‌دهد: «اگر یک نفر از محیط‌بانان استان ما را پیدا کرد دید که با شکارچی و شکار عکس‌یادگاری گرفته باشد، معرفی کنید تا به شدت برخورد کنیم. منتها این ماجرا، ربطی به استان ما ندارد و معلوم نیست به چه دلیل، تعداد زیادی از شکارهایی که در کشور اتفاق می‌افتد، در فضای مجازی به نام استان ما تمام می‌شود، اما در باره سیاست صدور مجوز شکار، باید یادآوری کنم «شکار» در پکیج گردشگری تمام دنیا، یک بخش ویژه و جذاب به حساب می‌آید و ما هم با پذیرش اولیه موضوع، برایش قوانینی وضع کردیم. اگر بخوایم به شکل کلی با شکار در چارچوب قانونی مخالفت کنیم، به گردشگری استان ظلم کرده ایم. گردشگران برای دریافت مجوز شکار، هزینه می‌کنند و ما در آمد حاصل از شکار را به نفع رسیدگی و سامان دهی زیستگاه‌ها، تجهیز امکانات کارکنان یگان حفاظت همان زیستگاه و جوامع محلی آن منطقه هزینه می‌کنیم و در ادامه، حتی شاهد افزایش جمعیت گونه‌های مختلف حیوانات در آن زیستگاه خواهیم بود. در هر فرایند شکار، فرمانده یگان حفاظت، رئیس اداره شهرستان و تعداد زیادی از همکاران ما حضور دارند تا خطایی انجام نشود. مجوزها بسیار محدودند و منحصر به گونه‌هایی است که پیر شده‌اند و در حال خروج از چرخه طبیعت هستند؛ مثلاً قوچ حتماً باید نر باشد و زیر ۱۰ سال نباشد. در استان ما، از ابتدای صدور مجوز شکار که در فصل شکار هر سال صادر می‌شود تا امروز، ۳۷ مجوز برای شکار قوچ و میش صادر شده که از بین این متقاضیان، ۱۰ نفر ایرانی بودند و بقیه خارجی و از این میان، فقط یک شکارچی روس، یک قوچ شکار کرده. این حال، نگرانی افکار عمومی در باره شکار را که به ویژه با تماشای چنین ویدئوهایی، ملتهب می‌شود درک می‌کنم.» در ادامه، از همتی می‌پرسیم قیمت هر مجوز شکار، چقدر است؟ که توضیح می‌دهد: «من اطلاعی از مبالغی که برای هر شکار تعیین شده ندارم، چون صندوق ملی محیط زیست، مرجع تعیین این مبالغ است. یک ریال از این مبالغ در ادارات و مرکز استان هزینه نمی‌شود و تمام پول در همان محلی که شکار انجام شده، به نفع همان زیستگاه و منطقه هزینه می‌شود. به عنوان مثال در سال گذشته زیستگاه حیدری، حدود ۲۸ میلیون تومان در آمد از حوزه شکار داشت که همان‌جا هزینه شد.»

پرونده تخلفات باغ پرندگان در حال رسیدگی است و مجوز ادامه فعالیت باغ صادر نشده

«باغ پرندگان ۲۶ ایراد اساسی داشت که به واسطه نظارت و پیگیری اداره کل محیط زیست استان و اخطار برای تعطیلی اش، در حال برطرف کردنش است. منتها به رغم این که یکی از تاکیدهای مهم محیط زیست به مالکان باغ، این بود که بدون اطلاع و هماهنگی ما، هیچ گونه جدیدی ندهند، از باغ خارج یا به باغ داخل نشود، وقتی به شکل سرزده برای بررسی شرایط فتر، با ۷۵ گونه جدید پرند و بهر و بشدم که برخلاف فرمان، بی‌خبر به باغ آورده شده بود. همان‌جا، یگان حفاظت محیط زیست مشهد را مطلع کردم و همه پرندگان جدید، ضبط شدند و پرونده تخلف باغ پرندگان تشکیل شد و مسئولان باغ، منتظر جلسه دادگاه رسیدگی به تخلف‌شان هستند.» این‌ها، نکاتی است که چندی پیش، «آبیز محمدی» کارشناس مسئول نظارت بر حیات وحش اداره کل محیط زیست استان در باره آخرین وضعیت باغ پرندگان مشهد، باروزنامه خراسان رضوی در میان گذاشت. در همین زمینه، «بابایی» یکی دیگر از فعالان محیط زیست حاضر در جلسه، گله می‌کند: «مردم می‌پرسند چه قدرتی پشت باغ پرندگان مشهد است که با وجود دریافت چندین مرتبه اخطار از سوی اداره کل محیط زیست، هنوز و همچنان فعالیتش ادامه دارد؟»

● «همتی» توضیح می‌دهد: «با قاطعیت اعلام می‌کنم هیچ کس پشت باغ پرندگان نیست و مالکان آن از حمایت هیچ شخص حقیقی و حقوقی برخوردار نیستند. همان طور که کارشناسان قبل اطلاع‌رسانی کردند، از مدتی پیش پرونده تخلفات باغ پرندگان مشهد تشکیل شده و دادگستری باز است و جزئیات پرونده، در حال بازرسی است. ضمن این که روند صدور یا تمدید مجوز برای باغ پرندگان متوقف شده.»

به واسطه پیگیری‌ها و با دستور قضایی، زباله‌سوزی در گوندوک فعلاً متوقف شده

● «صادق زمانی» رئیس اداره نظارت و پایش محیط زیست استان، یکی از مسئولانی است که به صورت مستقیم، موضوع زباله‌سوزی در گندوک را پیگیری می‌کند و در این جلسه حضور دارد. وی در این باره توضیح می‌دهد: «اطراف رودخانه کشف رود، کال‌های زیادی از جمله گوندوک وجود دارد و متأسفانه مردم و تابیش از این، دباغی‌ها، زباله‌های خود را وانه این کال می‌کردند؛ هر چند خوشبختانه بارخورد های جدی، ریختن ضایعات دباغی در این کال ممنوع شد. تابیش از این، صاحبان انبارهای ضایعاتی که همان‌جوالی بودند، زباله‌هایی را که به کارشان نمی‌آمد به دریا بافت نمی‌خورد، در این کال می‌سوزاندند. متها در نهایت با دستور قضایی، برخورد با این افراد را شروع کردیم و از سوی محیط زیست و دهی این منطقه، اخطارهایی به متخلفان داده شد و در صورت اصلاح نشدن روند کار، به مراجع قضایی معرفی خواهند شد. این پیگیری‌ها باعث شد افرادی که به زباله‌سوزی در این منطقه اقدام می‌کردند، با سازمان مپ شهرداری مشهد قرار ادبایی امضا کنند و متعهد شوند این زباله‌ها را به جای سوزاندن در شرایط نامناسب و غیر بهداشتی، برای معدوم‌سازی به سازمان مپ تحویل دهند.»

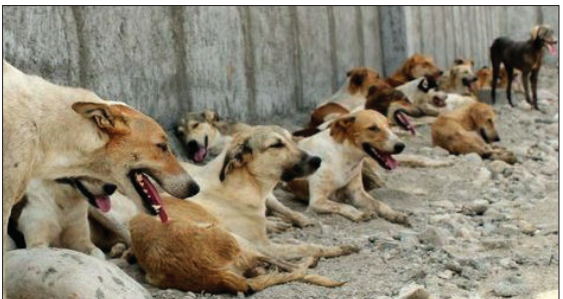
خود را معرفی می‌کنم و توضیح می‌دهم برای چه کاری آن‌جا هستم و تصمیم می‌گیریم همه با هم، با مدیر کل حرف بزنیم. منتها مسئول دفتر مدیر کل می‌گوید فقط ۱۰ دقیقه فرصت گفت‌وگو دارید، چون جلسه بعدی ایشان، یک ربع دیگر شروع می‌شود و تا ظهر ادامه دارد اما خوشبختانه وقتی موضوع را با «تورج همتی» در میان می‌گذاریم، جلسه‌اتش را لغو می‌کند و آماده پاسخ‌گویی می‌شود.

تا آخر پای‌کار پروژه نجات کشف رود هستیم؛ نقش موثر روزنامه خراسان رضوی انکار نشدنی است

«کشف رود»؛ رودی بزرگ که این روزها متأسفانه فاضلاب رود خوانده می‌شود، یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی اداره کل حفاظت محیط زیست است که با به زبان آوردن نامش، سر در دلد همتی باز می‌شود و یک باره از جایگاه پاسخ‌گو به مطالبه‌گر تغییر موضع می‌دهد:

● «در کشف رود چهار چالش اساسی شامل چالش مدیریتی، اکوسیستمی، آلودگی آب و آلودگی خاک وجود دارد که برای برخی، فکرهای شده، مثلاً به دلیل تبدیل کشف رود به فاضلاب رود، این رودخانه کارکرد بیولوژیکی و کشاورزی اش را از دست داده است و در همین زمینه جهاد کشاورزی، تغییراتی در الگوی کشت برای کشاورزی پایدار در این منطقه ایجاد کرده، اما برخی چالش‌ها هم بی‌پاسخ مانده؛ مثلاً فاضلاب بیش از هزار واحد صنعتی وارد زیستگاه‌ها می‌شود، توسط آب منطقه‌ای تصفیه، توسط آبفا توزیع و دوباره کیلومترها راه را طی می‌کند تا مورد استفاده همین واحدها که فاضلاب تولید کردند، قرار می‌گیرد در حالی که دستگاه‌هایی مثل صمت و شرکت شهرک‌های صنعتی باید واحدهای صنعتی را مجاب به ایجاد تصفیه‌خانه در خود واحد کنند، نه این که فاضلاب را در کشف رود رها کنند و در ادامه با صرف هزینه زیاد، فاضلاب تصفیه و به محلی که آن را تولید کرده برگردانده شود. خلاصه معتقدم برخی سازمان‌ها و سیستم‌ها باید به موضوع نجات کشف رود ورود کنند و تمام بار بردوش ما یا شهرداری نیفتد؛ هر چند محیط زیست همچنان پای کار پروژه نجات کشف رود هست و امیدواریم فراتر از استان، دولت هم برای کمک به این موضوع پای کار بیاید.» در ادامه، مدیر کل محیط زیست استان به نقش موثر روزنامه خراسان رضوی در ماجرای توجه ویژه به کشف رود اشاره می‌کند و می‌گوید: «نقشی که روزنامه خراسان رضوی تا امروز در موضوع کشف رود و سامان دهی مشکلات آن داشت، کمتر از دستگاه‌های اجرایی استان نبود و چه بسا بیشتر هم بود. این روزنامه، بالاترین سازمان دولتی استان را درگیر حل مشکلات کشف رود کرد و خوشبختانه محصول این پیگیری‌ها، تشکیل منشور مشترک برای نجات این رود بود. امیدواریم این مطالبه‌گری و پیگیری‌ها تا رسیدن به نقطه مطلوب، همچنان ادامه داشته باشد.»

چرا سگ‌های ولگرد، حتی بعد از عقیم‌سازی محکوم به زندگی در سوله‌اند؟

دکتر سعیدی، دام‌پزشک و فعال محیط زیست است که در این گپ و گفت، با ما همراه شده و با اشاره به تخلفاتی که در باره سگ‌های ولگرد شکل می‌گیرد، می‌گوید: «شرایط زندگی سگ‌های ولگرد که در سوله‌های نگهداری سگ به سر می‌برند، خوب نیست. شهرداری، مدعی است سازمان محیط زیست مخالف راه‌سازی سگ‌های ولگرد، حتی بعد از عقیم‌سازی است و باید در این سوله‌ها نگهداری شوند. سوال این است که چرا سگی که عقیم شده، باز باید در سوله‌های شهرداری نگهداری شود و در زیستگاه طبیعی خودش، رها نشود؟»

● «مدیر کل محیط زیست، پاسخ می‌دهد: «اگر عقیم‌سازی انجام شود و سلامت سگ بعد از عقیم‌سازی تأیید شود، باید حیوان در زیستگاه طبیعی خودش رها شود و ما با این شرایط کاملاً موافقیم و اعلام موافقت و اجرای این روند را با جدیت پیگیری خواهیم کرد.» «محمد عر فانی»، معاون نظارت و پایش محیط زیست استان هم در ادامه می‌گوید: «چه خوب است در همین جلسه، پیشنهاد های فعالان انجمن‌های توجه به محیط زیست را در باره این چالش دریافت کنیم تا موضوع به شکل دقیق و مناسب، مدیریت شود.»